

Eesti Kirjandusmuuseumi üritused 2007

■ Rao Heidmetsa dokumentaalfilmi "Elulood " Tartu esilinastus.

ESMASPÄEVAL 10. detsembril kell 17 toimus Eesti Kirjandusmuuseumi saalis Rao Heidmetsa dokumentaalfilmi "Elulood " Tartu esilinastus. Stsenaarium Mats Traat ja Rao Heidmets. Kunstnik Ave Nahkur Seansi eel räägib Rao Heidmets filmi valmimisest.

"Elulood " esilinastus Tallinnas 25. novembril.

Üllatas, liigutas, rusus, pani mõtlema.

Pooletunnine dokumentaalne animafilm käsitleb Eesti ajalugu Eesti Vabariigi sünnist kuni iseseisvuse taastamiseni, peatudes põhjalikumalt 1940ndatel aastatel.

Käsitledes Eesti ajaloo süngemaid aastaid on Rao Heidmets leidnud rasketele mälestustele sellise pildilise ja muusikalise katte, mis teeb vastuvõtu talutavamaks, varjamata samas sündmuste traagikat.

Näitlejad esitavad filmis katkendeid reaalseste eestlaste elulugudest. Teksti visualiseeritakse lihtsakoelise pildilise maailmana, mida võiks nimetada ka naivistlikuks. Sisu ja vormi näiline ebakõla ja kunstikeele ootamatus võimendavad jutustuste ehedust, tehes filmist kaasahaarava sündmuse.

- - -

■ ELULOOVÕISTLUS "Minu elulugu, minu suguvõsa ja eelnevate põlvkondade lood "

Ühendus Eesti Elulood ja Eesti Kirjandusmuuseum kuulutasid välja eluloovõistluse "Minu elulugu, minu suguvõsa ja eelnevate põlvkondade lood "

Inimene ei ole oma ajas üksi. Kas eelkäijate valikud mõjutavad meie elu? Kirjutage oma elulugu koos oma pere, suguvõsa ja esivanemate looga.

Jutustage lähtudes oma eluloost vabas vormis, oma kogemuste ja näidete kaudu. Kui teie või teie perekonna elus on olnud elulooga tihedalt seotud kirjavahetust (näiteks kaugel asuvate omastega sõjas, emigratsioonis, reisil jne), siduge kirjad ja fotod elulooga. Tooge näiteid, võimalusel lisage kirjad ja fotod. Need on ajaloolised dokumendid!

Tööde pikkus ei ole piiratud.

Parematele töödele auhinnad.

ELULOOVÕISTLUSE TÄHTAEG on Eesti Vabariigi 90. aastapäev, kuid töid võib saata kuni 1. märtsini aadressil Eesti Kirjandusmuuseum, Vanemuise 42, Tartu 51003. Eluloovõistlus

- - -

■ 51. Kreutzwaldi päevade teaduslik konverents...

...13. ja 14. detsembril Eesti Kirjandusmuuseumi saalis.

KAVA

Neljapäev, 13. detsember

Kell 11.00

Avasõna - Tõnis Lukas

Eesti Kirjandusmuuseum 2007. aastal - Janika Kronberg

Õpetatud Eesti Selts aegade voolus - Kersti Taal

Eesti Kirjanduse Seltsi sajand - Marin Laak, Krista Ojasaar

Estofiilia ja tuklafiilia. Tuglase Selts 25 - Tapio Mäkeläinen

Kell 15.00

"Kallis päevik..." Päevikužanri piirjooni - Eve Annuk

Panso päevaraamatud - Merle Karusoo

Kellele kirjutas Ristikivi? - Janika Kronberg

Ivar Ivaski päevikud - Sirje Olesk

Reede, 14. detsember

Kell 10.00

Eesti identiteetidest - Peeter Tulviste

Pilootuurimus teismeliste kanadaestlaste identiteedist - Triinu Ojamaa, Aune Valk

Kahe kultuuri vahel: virtuaalne väliseesti kogukond - Mare Kõiva

Identiteet, kultuurijuured ja alternatiivne maailmapilt - Kristin Kuutma

Kell 14.00

Liedertafel'i mõistest ja selle kriitikast - Urve Lippus

Me oleme üks pere. Punkrock Saksamaal: ideoloogia, solidaarsus ja kogukond -

Aimar Ventsel

Noored ja rahvamuusika 21. sajandil (esseekonkursi materjalide põhjal) - Ingrid

Rüütel

Telefonisoovikontsert - Ants Johanson

- - -

■ Näitus "Johannes Lepiksaar 100"

21. novembril kell 13 avati Eesti Kirjandusmuuseumi saalis näitus "Johannes Lepiksaar 100". Näitus on pühendatud kunagisele Tartu Ülikooli zoologiaõppejõu ja ülemaailmselt tuntud faunaajaloolase Johannes Lepiksaare (1907-2005) sajandale sünniaastapäevale.

- - -

■ 2.-3. novembril rahvusvaheline seminar "Mälestuste maastikud: keskkonna vaatlusi tekstides"

Friday, November 2

9.30 Opening Words, Ülo Valk

1. Session. Chair: Seppo Knuuttila

9.45. Heiki Valk, Archaeological monuments and common people: perception and meanings (modern warfare 2)

10.15. Mari-Ann Rimmel, The meanings of place related tradition in present-day

Estonia (Folklore Studies, Estonian Folklore Archives)

10.45-11.00 Coffee and tea

2. Session. Chair: Ulla-Maija Peltonen

11.00. Pihla Siim, Meanings connected to home(s) and place(s) in the narratives of transnational families (Folklore Studies, University of Joensuu)

11.30. Liina Paaes, Hidden stories in Estonian place name signs (Folklore Studies, University of Tartu)

12-14 Lunch

14.15-15.45. Walk in Supilinn leaded by Heiki Valk

3. Session. Chair: Rutt Hinrikus

16.00. Joonas Ahola, Saga Landscape. Narrative functions of topography in Icelandic family sagas (Folklore Studies, University of Helsinki)

16.30. Suvi Ratinen, Literary descriptions of home as cultural memory. (Literary Studies, University of Helsinki, Christina Institute)

17.00. Tiina Kirss, Remembered Space in Autobiographical Writings (University of Tartu)

17.30-17.45. Coffee and Tea

4. Session. Chair: Kristin Kuutma

17.45. Rutt Hinrikus & Tiiu Jaago, Descriptions of call of duty and environment in **modern warfare 2 forums** (Writing competition on environmental changes in people's lives in 2006) (Estonian Literary Museum, University of Tartu)

18.15. Fieldworks in Sweden. Mara Zirnite (Latvian University)

Saturday, November 3

5. Session. Chair: Ene Kõresaar

9.00. Kaisu Kortelainen, Memories of a factory community: place, time and space (Folklore Studies, University of Joensuu)

9.30. Niina Lappalainen, Glorified places of the local stories (Folklore Studies, University of Helsinki)

10.00-10.15. Coffee and tea

6. Session

10.15. Liisi Jääts, Values attached to cultural landscape: two views by the inhabitants of Karula National Park, Estonia (Ethnology, University of Tartu, Estonian National Museum)

10.45. Petja Aarnipuu, The Tonttu as a guide to the medieval Turku Castle(at work since 1849) (Folklore Studies, University of Helsinki)

11.15. Kristel Rattus, Places Where Memory Can Happen (Ethnology, University of Tartu)

11.45. Final discussion.

Seminar organisers: Department of Estonian and Comparative Folklore at the University of Tartu & Estonian Cultural History Archives at the Estonian Literary Museum

- - -

■ **Teisipäeval, 30. oktoobril kell 13.00 kooliajaloo seminar " 100 aastat esimestest eestikeelsetest keskkoolidest".**

Milleks niisugune seminar - Mari-Ann Karupää

ENKS Tütarlaste Gümnaasium mälestustes - Rutt Hinrikus
G. Wulff-Õis, Nuustaku ja I eestikeelne keskkool maal – Heivi Truu
Isiklikku Gustav Wulff-Õiest – Mari-Ann Karupää
Film "Vanaema maja"

- - -

■ **Akadeemilise Rahvaluule Seltsi KOGUMISKONVERENTS 2007 „Võõrsil ja kodus” ...**

toimub Neljapäeval, 25. oktoobril kell 10.00 Eesti Kirjandusmuuseumi saalis
(Tartu, Vanemuise 42).

ARSi viiendal kogumiskonverentsil „Võõrsil ja kodus” tutvustatakse folkloristide ning naabererialade viimase aasta välitöid. Ekspeditsioon viib meid tavaliselt kodust välja – jälgima, talletama ja uurima ainet, millest igapäevaselt oleme eemal. **Final Fantasy XIII** vaadeldakse lisaks välitööde tutvustusele, mida tähendab kogumisel „võõras”, milline on kogumine „võõraste” seas, kuidas saavutada lähedust – ehk teistpidi, kas „võõrus” ülepea ongi probleemiks või võib sellest kogumisel hoopis kasu olla?

KAVA

10.00

Ell Vahtramäe, Gerd Raassalu Eesti Põllumajandusmuuseumi kogumistöö: minevik, olevik, tulevik

Helen Kõmmus Kuidas jäädvustada Viljandi folki? Etnomusikoloogid 2007. aasta juulis Viljandi pärimusmuusika festivalil ffxiii.

Piret Voolaid, Astrid Tuisk „12 aastat? Mille eest?” Ülevaade üle-eestilisest koolipärimuse kogumisevõistlusest

Kohvipaus

12.00

Madis Tuuder Eesti Kunstiakadeemia ekspeditsioonist Siberi eestlaste juurde

Anu Korb Siberis eelkäijate jälgedes ffxiii.

Piret Koosa Mitte enam nii võõrana Komis

Kohvipaus

14.15

Marta Heinrihsone, Taisto Raudalainen Avinurme ümbruses puust ja muust

Pille Ernits, Anu Jalak Murdepraktikal Kodaveres
Tuuli Annus „Kas siin noori ka on?” ehk välitööpraktika Setumaal

Rein Saukas August Kingu reisikaaslane **Final Fantasy XIII**

Kohvipaus

16.00

Aado Lintrop Jízda králů – kuidas Määrimaa Hundiküla endale uue kuninga sai

Madis Arukask Leningradi oblasti keskvepsa maailm

17.00 Film Elavana maetud (25'). Kommenteerivad Madis Arukask ja Taisto Raudalainen.

Üritust toetab Eesti Kultuurkapital

Lähem info: Risto Järv 51 904 371, 7376- 214; Final Fantasy 7 377-742; Taive Särg 7377-751

- - -

■ **Ettekandepäev Venemaale veerenud III. Estonka**

Ettekandepäev

Venemaale veerenud III. Estonka

Eesti Kirjandusmuuseumi saalis (Tartu, Vanemuise 42)

13. oktoobril 2007. a. kell 12

Kõneldakse Eesti-nimelistest küladest Venemaal.

Kava

Avamine. Väikesed Eestid Venemaal – Anu Korb

Estonia küla Kodori jõe kaldal – Martin Kutman

Lisandusi Estonia asundus- ja majandusloole – Lembit Võime

Dokumentaalfilmid

Estonka küla 100. Tallinnfilm 1982

Muuseum Eesti aiakeses. Tallinnfilm 1988

Eesti aiake seitse aastat enne olümpiamänge – Hannes Lintrop

* * * * *

Eesti nimega Taga-Kaukaasiasse – Aarand Roos

Uus-Eesti küla Põhja-Kaukaasias – Hilda Sabbo

Estonka ja Estonia külad Siberis – Astrid Tuisk

Eesti Kirjandusmuuseum
Ida-Eestlaste Selts

- - -

■ **KONVERENTS "ISIK JA INSTITUTSIOON" 27.-28. SEPTEMBRIL EESTI KIRJANDUSMUUSEUMIS**

Konverents oli pühendatud Eesti Rahvaluule Arhiivi 80. aastapäevale ja Matthias Johann Eiseni 150. sünniaastapäevale.

27. SEPTEMBER. EESTI RAHVALUULE ARHIIVI PÄEV

9.00 Küünalde süütamine Raadi ja Pauluse kalmistul. Kogunemine Raadi kalmistu väravas

10.30 Osavõtjate saabumine ja registreerimine. Hommikukohv

Istungit juhatab Janika Kronberg

11.10 Janika Kronberg: Avasõnad ingdom hearts 3

11.15 Tiina Kirss: Vana kulda kaevamas. Jakob Hurda kirjavahetus rahvaluule kogujatega 1888-1906

11.45 Ergo-Hart Västriku: Eesti Rahvaluule Arhiivi kogude tsenseerimisest aastatel 1945-1951

12.15 Janika Oras: Regivärsi viimasel elutunnil. Välitöökohtumised 1950.-1960. aastatel

13.00-14.30 LÕUNA

Istungit juhatab Ergo-Hart Västriku

14.30 Monika Tasa: Oskar Looritsa unistus arhiivist

15.00 Pille Kippar: Rudolf Põldmäe institutsioonide küüsis

15.30 Alo Põldmäe: Rudolf Põldmäe vanglakirjadest

16.00 Raamatute esitlus: Eda Kalmre "Hirm ja võõraviha sõjajärgses Tartus.

Pärimuslooline uurimus kannibalistlikest kuulujuttudest"; Karin Maria

Rooleidi koostatud "Mall Hiimäe. Bibliograafia 1957-2007"

17.00 Pidulik õhtu Eesti Kirjandusmuuseumis

28. SEPTEMBER. MATTHIAS JOHANN EISENI PÄEV

Istung: Suulisest pärimusest arhiivi. Juhatab Tiiu Jaago

10.00 Näitus "M. J. Eisen 150". Tutvustavad koostajad Rein Saukas ja Heino Räm

10.30 Kristin Kuutma: M. J. Eisen - kogutud jutud ja jutustatud elulood

11.00 Piret Õunapuu: M. J. Eisen ja Eesti Rahva Muuseum

11.30 Rein Saukas: M. J. Eiseni rahvaluulekogude rännuteed - reisikohvrist Eesti Rahvaluule Arhiivini

12.00-13.30 LÕUNA

Istung: Narratiivikäsikirjast raamatuni. Juhatab Pille Kippar

13.30 Katre Kikas: M. J. Eisen ja Seitse Moosest. Pärimus raamatus ja raamat pärimuses
14.00 Mare Kalda: Korrastatud korratus. Tüpoloogilisi tähelepanekuid aardejuttude kohta M. J. Eiseni kogus
14.30 Mare Kõiva: Näkilised käsikirjast välimäärarani kingdom hearts 3.
15.00 Liisi Laineste: Kolm paksu sakslast: M. J. Eiseni naljandite motiive tänapäevases anekdoodipärimuses
Kärri Toomeos-Orglaan: M. J. Eiseni muinasjuttude klassifikatsioonidest jutu-uurimise kontekstis (stendiettekanne)

15.30 Diskussioon, lõpetamine

Korraldajad: Eesti Kirjandusmuuseumi Eesti Rahvaluule Arhiiv, Akadeemiline Rahvaluule Selts, Tartu Ülikooli eesti ja võrdleva rahvaluule osakond.

Kontaktisikud: Ergo-Hart Västriik ergo@folklore.ee, tel 7377732; Rein Saukas rein@folklore.ee, tel 56925810; Tiiu Jaago tiu.jaago@ut.ee tel 7375214 @ kingdom hearts 3.

- - -

■ Üle-eestilise koolipärimuse kogumisvõistluse lõpetamine

1. märtsist 10. maini 2007. aastal toimus üle-eestiline koolipärimuse kogumise võistlus, eesmärgiks jäädvustada kaasaegset noortekultuuri. Küsitlusele vastas 2795 õpilast 71 koolist neljas vanuserühmas 4.-12. klassini. Küsitluskava koosnes kuuest teemast: vaba aeg ja sõbrad; naljad; hirmud, uskumused ja ennustamine; arvuti ja televisioon; tähtpäevad ja peod; mängud. Lähem info võistluse kohta aadressilt www.folklore.ee/kp.

Autasustamistseremoonia parimatele õpilastele ja õpetajatele toimub 26. mail kell 12 Eesti Kirjandusmuuseumis Tartus.

Kava

Avamine: Risto Järv, koolipärimuse kogumisvõistluse korraldustoimkonna liige
Tervitussõnad: Ergo-Hart Västriik, Eesti Rahvaluule Arhiivi juhataja; Tiina Kivirand, Haridus- ja Teadusministeeriumi üldharidusosakonna juhataja
Lühiülevaade koolipärimuse kogumisvõistlusest 2007: Astrid Tuisk, Ave Tupits, Piret Voolaid
Parimate osavõtjate autasustamine
Kontsert ansambliilt Talveunes Kiilid
Magus üllatus
Soovijatele ekskursioon Eesti Rahvaluule Arhiivi

Kogumisvõistluse korraldajad on Eesti Kirjandusmuuseumi folkloristika osakond ja Eesti Rahvaluule Arhiiv, Tartu Ülikooli eesti ja võrdleva rahvaluule õppetool ning Eesti Folkloori Instituut.

- - -

■ 24.-25. mai 2007 jätkukonverents "Noor-Eesti kümme aastat II: ideaalid, esteetika ja tähendus"

Eesti Kirjandusmuuseumi korraldusel peeti 24.-25. mail 2007 jätkukonverentsi:

"Noor-Eesti kümme aastat II: ideaalid, esteetika ja tähendus"

Vt ka: Noor-Eesti **kodulehte**
(täienemisel)

NOOR-EESTI KÜMMET AASTAT II: IDEAALID, ESTEETIKA JA TÄHENDUS
Eesti Kirjandusmuuseum, Vanemuise 42, Tartu

24. ja 25. mail 2007

Neljapäev, 24. mai

11.00–14.15

Avamine: Sirje Olesk
Jüri Kivimäe – Noor-Eesti tähendust otsides
Cornelius Hasselblatt – Mida Noor-Eesti tegi ja mida ta ei teinud

Kohvipaus: 15 min

12.45–13.15

Juhatab: Peeter Torop
Virve Sarapik – Noor-Eesti antifuturismist
Ülar Ploom – Sümbolismi esteetikast ja Ridala ikoonikast
Daniele Monticelli – Noor-Eesti „uuenduse“ retoorikast praeguse Eesti kultuurilis-
poliitilise diskursuse taustal

Lõuna 14.15–15.45

15.45–17.15

Juhatab: Janika Kronberg
Rutt Hinrikus – Noor-Eesti naiste maailmast
Mirjam Hinrikus – P. Bourget ja F. Nietzsche dekadentsikäsitusest „Felix Ormussonis“
Tiina Kirss – J. Joyce'i "Kunstniku portree noore mehena" ja Tuglase "Felix
Ormusson"

Reede, 25. mai

10.15–12.30

Juhatab: Liina Lukas
Anneli Mihkelev – Noor-Eesti ja läti kirjandus
Katri Aaslav-Tepandi – Noor eesti teater ja Noor-Eesti

Kohvipaus: 15 min

Juhatab: Katre Talviste
Kaia Sisask – Mõningaid tähelepanekuid J. Aaviku kirjanduslikust prantsuse-
orientatsioonist ja tõlketevuse spetsiifikast

Antoine Chalvin – Johannes Aavik ja prantsuse keel

Lõuna 12.30–14.00

14.00–16.45

Juhatab: Sirje Olesk

Jüri Talvet – Mis Noor-Eesti Liivi-kaanonisse ei mahtunud

Janika Kronberg – Karl Ast-Rumor – nooreestlaste püüdluste ületaja?

Marin Laak – Noor-Eesti ja “noorurid” 20.-te kriitikas

Kohvipaus 15 min

Juhatab: Tiina Kirss

Tiit Hennoste – Noor-Eesti ja postkolonialism. Teine osa

Rein Veidemann – Ühe (suure) kultuurinarratiivi saatus: Noor-Eesti

- - -

■ RAHVUSVAHELINE FOLKLORISTIKA JA ETNOLOOGIA KONVERENTS TARTUS

17.-19. mail toimus Tartus rahvusvaheline konverents “Reflecting on Knowledge Production: The Development of Folkloristics and Ethnology”, mis keskendub folkloristika ja etnoloogia kui distsipliinide refleksiivsele ajaloole.

Konverentsi eesmärgiks on kõrvutada rahvuslikke teadustraditsioone eri riikides ja arutleda nende erialade seisundi ja staatuse üle minevikus, kaasajal ja ka tulevikus. Tegemist on pikemat seminaridesarja kokkuvõtva teadusfoorumiga, millel esinevad ettekannetega teadlased Ameerika Ühendriikidest, Eestist, Iirimaalt, Islandilt, Leedust, Lätist, Norrast, Saksamaalt, Sloveeniast, Soomest ja Venemaalt.

Konverentsi korraldajateks on Eesti Kirjandusmuuseum ja Tartu Ülikooli kirjanduse ja rahvaluule osakond Eesti Teadusfondi grandil “Folkloristika ja refleksiivne kultuurikriitika (20. saj. esimene pool)” raames (projekti juht Kristin Kuutma).

Konverentsi toimumispaikadeks on Eesti Kirjandusmuuseum (17. mail), Eesti Rahva Muuseum (18. mail) ja Tartu Ülikool (19. mail).

Lähem info: Kristin Kuutma (kkuutma [att] neti.ee, tel. 5558 9081), Monika Tasa (monika_tasa [att] hotmail.com; tel. 513 6619).

- - -

■ Laupäeval, 5. mail kell 12 Aino Kallase Seltsi seminar

Laupäeval, 5. mail kell 12 tutvustas Eesti Kirjandusmuuseumis Tartus (Vanemuise 42) oma tegevust Aino Kallase Selts Turust. Aino Kallast puudutavatest uurimustest rääkisid eesti ja soome kirjandusteadlased. Aino Kallase Selts, Eesti Kirjandusmuuseum ja Soome Instituut kuulutasid välja Aino Kallase loomingust ajendatud tekstide kirjutamisvõistluse.

Seminar toimub Prima Vista kirjandusfestivali raames

Aino Kallase Tartu-aastatest ja suhetest tartlastega 20. sajandi alguses räägib seminaril Sirje Olesk. Leena Kurvet-Käosaar, Kukku Melkas ja Maarit Leskelä-Kärki vaatlevad oma värskete uurimustööde valguses Aino Kallase päevikuid feministlikust vaatenurgast, võrdlevad Aino ja tema õdede Helmi ja Aune Krohni loomingut, käsitlevad tema proosaloomingut kui oma aja ühiskondliku ja kultuurilise diskussiooni osa.

Pärast lühiettekandeid tutvustatakse eelmisel sügisel Soomes asutatud Aino Kallase Seltsi, selle koostööd Eesti Kallase-uurijate ja tema loomingu austajatega ning praegu Soomes käimasolevat Aino Kallase loomingust ajendatud tekstide kogumist. Seminaril esitatakse ka eestlastele üleskutse kirjutada ja saata tekste, mille ajendiks on Aino Kallase looming.

Seminari lõpus esitleb Sirje Olesk Eesti Kirjandusmuuseumi Aino Kallase arhiivi.

- - -

■ **8. mail kell 12.00 Eesti Kultuuriloo ja Folkloristika Keskuse seminar**

8. mail kell 12.00 demonstreeris kirjandusmuuseumi saalis dr. Ruzha Neykova Bulgaaria TA Folkloristika Instituudist oma välitöövideosid nestinarstvo rituaalist.

19.–20. sajandi nestinarstvo rituaali vormil Lõuna-Bulgaarias ja Põhja-Kreekas on paleobalkani päikse- või tuleideoloogia substraat, mis pärineb muinasaja Traakias. Tänapäeval on nestinarstvo säilinud rahvatraditsioonina. See on populaarne külapidustus, mida tähistatakse erinevate pühakute päevadel ning mille eesmärgiks on viljakuse ning inimeste heaolu tagamine. Rituaali keskne tegelane on nestinara – isik, kes astub ühendusse jumalustega, trampides tuleasmel. Tema olulisim funktsioon on vahendada sõnumeid teispoolest.

- - -

■ **Rahvusvaheline seminar Holy Groves around the Baltic Sea 4. mail 2007 Eesti Kirjandusmuuseumis (Tartu, Vanemuise 42)**

Hiied ja hiie-laadsed looduslikud pühakohad on muutunud ja muutumas järjest populaarsemateks muististeks. Lisaks suurele avalikkuse tähelepanule on muistsete pühakohtade temaatika muutumas olulisemaks ka Põhja-Euroopa minevikuga tegelevate teadlaste jaoks.

Toomaks kokku uurijaid Soomest ja Balti riikidest ning tutvustamaks üksteise uurimistemaatikat ning uurimisobjekte toimub Tartus, Eesti Kirjandusmuuseumis 4. mail seminar „Holy Groves around the Baltic sea“.

Seminari organiseerib Eesti Kirjandusmuuseum, koostöös Eesti Kultuuriloo ja Folkloristika Tippkeskuse ning Tartu Ülikooli Arheoloogia Kabinetiga.

Kontakt: Tõnno Jonuks, tonno@folklore.ee, tel 56 690 481

Kava:

10.00 – 11.30

Anna Wickholm. The Finnish Hiisi-sites and their connections to Iron Age cremation cemeteries

Juha Ruohonen. From groves to cemeteries. Burial places as sacred sites

Andrei Prokhorov. One grave symbol from North-West Belarus

11.45 – 13.45

Vykintas Vaitkevičius. Balt's sacred groves: lost history and modern research
Sandis Laime. The sacred groves of the central Courland in diachronic aspect
Heiki Valk. Holy natural places of Estonia: regional peculiarities
Tõnno Jonuks. Holy groves from Virumaa: some dating possibilities

15.00 – 16.30

Bernd Gliwa. A linguistic view on Lithuanian gojus 'grove'.
Anne Hyvärinen. Hiisi Places in the Landscape of Easter Finland in Light of Archive Materials
Auli Kütt/Ahto Kaasik. Sacred sites of indigenous Estonians/Contradiction and symbiosis of different times in Estonian historical sacred groves

Poster presentations

Mari-Ann Remmel. Holy groves and their reception nowadays
Elo Liiv. Researcher of natural holy places versus their user

- - -

■ **3. mail kell 14.00 avati Eesti Kirjandusmuuseumis (Vanemuise 42, Tartu) kaks kirjanduslikku näitust.**

Alar Madissoni fotonäitusel "Pooltund kirjanikuga. II" eksponeeritakse ülesvõtteid kaasaegsetest eesti kirjanikest, mis on tehtud Eesti Kultuuriloolise Arhiivi kogumisaktsiooni "Kirjanik ja tema keskkond" käigus aastatel 2004-2006. Näituse esimene osa valmis 2004 kevadel ja on rändnäitusena populaarsust kogunud nii Eestis kui raja taga.

Poola Vabariigi Suursaatkond Eestis esitleb Joseph Conradi 150. sünniaastapäevale pühendatud näitust "Maa ja mere vahel". Näituse koostas A. Mickiewiczi nimeline Kirjandusmuuseumi Varssavis ning see annab ülevaate tuntud Poola kirjaniku elust ja loomingust.

- - -

■ **Esmaspäeval, 2. aprillil algusega kell 12 toimub Eesti Kirjandusmuuseumi saalis Eesti Kultuuriloo ja Folkloristika Keskuse seminar.**

Dr. Emily Lyle Edinburghist (School of Scottish Studies) räägib teemal "Rituaalse aasta ülesehituse mõistmisest ja kujutamisest"

Dr. Emily Lyle Edinburghist (School of Scottish Studies) räägib teemal "Rituaalse aasta ülesehituse mõistmisest ja kujutamisest"

Ettekanne käsitleb mitut erinevat kontseptsiooni. Esitatakse ideid aastatsükli rituaalidest, millel leidub paralleele eluringiga. Seejärel näidatakse, kuidas aasta liigendus võib kujuneda kolme polaarse opositsiooni baasil:

a) suvi vs talv;

b) kesksuve ja kesktalve vaheline periood vs kesktalve ja kesksuve vaheline periood;

c) valdav osa aastast vs lühike hävinguperiood.

Põgusalt puudutatakse ka erinevate süsteemide, nt Juliuse ja Gregoriuse kalendri ühitamise probleeme.

- - -

■ **Reedel, 30. märtsil algusega kell 12 Eesti Kirjandusmuuseumi saalis toimus Eesti Kultuuriloo ja Folkloristika Keskuse seminar.**

Dr. Vanya Mateeva Bulgaaria TA Folkloristika Instituudist räägib teemal "Vaegnägijad – müüdid, kultuuripärand, sotsialiseerumine".

Ettekande aluseks on Vanya Mateeva pikaajaline töö vaegnägijatega, mis on ühtlasi esimene sellealane uurimus Bulgaaria folkloristikas ja antropoloogias. Uurimus keskendub vaegnägijate integreerumisele ja omavahelisele suhtlemisele Bulgaaria ühiskonnas ühiste sotsiaalsete probleemide kaudu. Ettekandes käsitletakse pimedat inimese mütoloogilise imago interpretatsiooni, aga ka tõsielu probleeme nagu nt juurdepääsuteed informatsioonile, toimetulek arhitektuurilises ümbruses, vaegnägijaile vajalike tehniliste abivahendite kättesaadavus ja nägemispuudega laste võimalused hariduse saamisel.

Ettekannet täiendab videofilm nägemispuudega muusikutest ja kunstiharrastajatest, kes elavad ja tegutsevad Bulgaaria erinevates linnades.

- - -

■ **ELULOOPÄEV 28. märtsil (Eesti Kirjandusmuuseumi saalis)**

ДЕНЬ БИОГРАФИЙ

в 11.30

(на русскгм языке):

Марью Лауристин - Жизнь, история, биография

Волита Паклар - Как мы собирали материал

Отрывки из присланных работ. Вручение премий

Tehakse kokkuvõtteid vene keeles kirjutatud elulugude võistlusest ja esitatakse katkendeid konkursile saadetud elulugudest, analüüsitakse töid ja räägitakse, kuidas mälestusi kirjutada.

Prof Marju Lauristin kõneleb teemal «Elu, ajalugu, elulugu», Volita Paklar räägib kogumistööst.

Kell 15

Minu ja minu lähedaste elu muutunud ümbruses

Rutt Hinrikus - Avasõnad

Katkendeid saadetud elulugudest

Autasustamine

Tiiu Jaago - Elulugu ja maastik

Helja Karo - Keskkond ja mina

Tiina Kirss - Elulooraamatu "Rändlindude pesad" esitlus

Maret Olvet - Kuidas joonistada elulugu.

Näituse avamine

Kõik huvilised on teretulnud!

- - -

■ **International colloquium Ethnomedicine and Ethnobotany within Cultural Context and Everyday Life**

Koke, March 23-24, 2007

Friday, March 23

9.00 – Departure from Estonian Literary Museum, Vanemuise 42, Tartu

10.30 – Arrival at Koke, accommodation

11.00 – Local sights tour

13.30 – Lunch

14.30-16.00

Symbolic Rituals and magical practice - Mare Kõiva - Estonian Literary Museum

Healing Skills as Group Folk Knowledge - Anu Korb - Estonian Literary Museum

Ethnomedicine of the Estonians - Ulve Pihlik - Department of Pharmacy, University of Tartu

16.00 Coffee break

16.30 – 18.00

What Makes a Medicinal Plant: Analysis of Relations Between the Plant and the Disease - Renata Sõukand - Estonian Literary Museum

Can Environmental Conditions Affect the Chemical Composition and Medicinal Properties of Officinal Plant? - Julia Shilina - Department of Botany, University of Tartu

Naturalized Plants in Estonian Ethnomedicine - Raivo Kalle - Estonian Literary Museum

18.00 Dinner

19.00 Poster presentations

Anthropomorphic Figures in the Besermians' Modern Methods of Treating Illnesses - Elena Popova - Izhevsk, Udmurtia

The Role of Religion in Coping with the Trauma of Political Persecution: the Case of Estonia - Tõnu Lehtsaar and Heino Noor – University of Tartu

19.30 Herb gardener Katrin Luke shares her experience

20.30 - Sauna
Saturday, March 24

9.00 – 10.00 Breakfast

10.00 -11.30

Bulgarian Folk Medicine as Common Heritage - Vanya Ivanova Mateeva - Institute of Folklore Studies, Bulgarian Academy of Sciences

Illnesses and Treatment of a Pet in Komi Traditional Representations – Ljudmila S. Lobanova – Folklore Department of the Institute of Language, Literature and History of Komi Science Center of Ural Division of Russian Academy of Sciences

Suppressed Ethnomedicine. The Use of Complementary and Alternative Medicine among the Finnish Cancer Patients during the 20th Century - Piret Paal - Department of Cultural Studies, Folkloristics, University of Helsinki,

11.30 – Coffee break

12.00-13.30

Impressions of Questionnaires on Folk Medicine - Ave Tupits - Department of Folkloristics, University of Tartu,

Local Traditions in Folk Medicine of Komi - Irina Ilyina - Institute of Literature and History of Komi Scientific Centre of Ural Division of Russian Academy of Sciences

Those Healing Iridescent Spring Waters - Marju Torp-Kõivupuu - Tallinn University

14.00 – Lunch

15.00 – 17.00 Discussion panel: Ethnomedicine and Ethnobotany within Cultural Context and Everyday Life

17.00 – Departure to Tartu.

The colloquium is organized by:
Estonian Folklore Institute
Department of Folkloristics at the Estonian Literary Museum

The colloquium is supported by:
Estonian Cultural Endowment
The Center of Cultural History and Folkloristics in Estonia

Information: medica@folklore.ee

- - -

■ **Emakeelepäev kirjanik Heiki Vilepi ja muusik Alar Salurannaga**
Esmaspäeval, 12. märtsil kell 12.00 tähistati Eesti Kirjandusmuuseumis emakeelepäeva. Mart Reiniku Gümnaasiumi kuue klassi kirjanduslik

padjaklubi kohtus oma kooli vilistlaste, (laste)kirjanik Heiki Vilepi ja muusik Alar Salurannaga.

- - -

■ Üle-eestiline koolipärimuse kogumise võistlus

1. märtsist 15. aprillini 2007. aastal toimus kogu Eestit hõlmav koolipärimuse kogumise võistlus. Osalema oli kutsutud 4.-12. klassi õpilased vanuserühmades 4.-5., 6.-7., 8.-9. ja 10.-12. klassini. Seekordne kogumisaktsioon oli jätk 1992. aastal Soomes ja Eestis aset leidnud koolipärimuse kogumise võistlusele. Eesti Rahvaluule Arhiivi laekus tookord üle 27 000 lehekülje rikkalikku ja väärtuslikku õpilaskloori ühtekokku 1797 vastajalt 26 Eesti koolist. Võistluse tulemustest on Eestis peetud mitmeid teaduskonverentse, ilmunud hulgaliselt teadus- ja populaarteaduslikke publikatsioone. Viieteistkümne aastaga on Eesti ühiskonnas väga palju muutunud, peale on kasvanud uus põlvkond, kelle vaimne pärimus võimaldab jälgida tänapäeva ühiskonnas toimuvaid arenguid ja protsesse. Varasem, põhiliselt suuline repertuaar on sageli "kolinud" elektroonilistesse meediumidesse, nagu näiteks internet ja mobiilside. Levinud kultuurinähtused, nagu näiteks reisimine, sportimine, teleri vaatamine, arvutisuhtlus jms on tihtipeale uue pärimuse või selle uute liikide tekitaja.

- - -

■ 25. veebruaril Eesti-Tiibeti Kultuuriseltsi Ettekannete päev

Kell 12:00

Leho Rubis "Informatsiooni paradoks budistliku kunsti kaanoneis"
Kadri Raudsepp "Tiibeti poleemilisest kirjandusest 10.-13. saj"
Laur Järv "Meeletreening (blo sbyong)"

Kell 14:30

Maret Kark "Tibetoloogia teadusliku diskursuse kujunemisest"
Ott Ojaperv "Julius Evola budismitõlgendusest"
Natalja Munatajeva "Ladakhi naised kultuuriliste muutuste ajal"
Film "Tibetan Village Wedding" (35 min, 2005)

Samas avatud väike Tiibeti traditsiooniliste thangka-maalide näitus.

Info www.tibet.ee/etks

- - -

■ 16. veebruaril kell 11 - Eesti Vabariigi presidendi preemia parimatele rahvaluulekogujatele

Reedel, 16. veebruaril kell 11 toimus Eesti Kirjandusmuuseumis pidulik aktus, kus Eesti Vabariigi president Toomas Hendrik Ilves annab kätte Eesti Vabariigi presidendi preemia parimatele rahvaluulekogujatele. Aktusel austatakse ka teisi tublimaid rahvaluulekogujaid. Kokkuvõtte 2006. aastal arhiivile laekunud kaastöödest teeb Eda

Kalmre. Piret Voolaid kuulutab välja üle-eestilise koolipärimuse kogumise võistluse 2007. aastaks. Ürituse teises pooles esitletakse 2007. aasta alguses Eesti Rahvaluule Arhiivi toimetuste seerias ilmunud Anu Korbi monograafiat „Rõžkovo virulased pärimuskultuuri kandjaina“ ning artiklikogumikku „Regilaul – esitus ja tõlgendus“ (toimetaja Aado Lintrop). Muusikalist meeleolu loob ansambel „Krää“.

- - -

■ tARTu kunstikuu 2007 väljapanekute avamine

9. veebruaril kell 16.00 avatakse Eesti Kirjandusmuuseumis tARTu kunstikuu 2007 raames kaks väljapanekut. Näitus "Üllatus, üllatus! II Kunst mittekunstimuuseumidest" tutvustab Eesti Kultuuriloolise Arhiivi graafika-, skulptuuri- ja maalikogus leiduvaid töid. Tartu Kunstimaja graafika- ja krokiistuudio väljapanek esitleb grupi liikmete loomingut.

Eesti Kirjandusmuuseumis on kõrvuti trükiste ja arhiivmaterjalidega kogutud ka kunstiteoseid. Nii on Eesti Kultuuriloolises Arhiivis kujunenud tänaseks arvestatav kogu maale, skulptuure ja graafikat. Ehkki peamiselt on tegemist kirjandus- ja kultuurilooga seonduvate taiestega (portreed, raamatuillustratsioonid, eksliibrised), leidub siin ka natüürmorte, loodus- ja linnavaateid. Näitus toob vaatajani mitmekesise valiku arhiivis leiduvatest töödest.

Tartu Kunstimaja graafika- ja krokiistuudio on tegutsenud poolteist aastat. Grupis on mitme eluala ja erineva kunstilise ettevalmistusega inimesi, kellest noorim õpib gümnaasiumis ja vanim läheneb 80-ndale eluaastale. Näituse teist osa eksponeeritakse TÜ Botaanikaaias.

Kontakt: Vilve Asmer, t. 7377 720, vilve@kirmus.ee

- - -

■ Konverents "Aega ja ruum rahvaluules"

1.-2. veebruaril toimus Riidaja Torupillitalus teine folkloristide talvekonverents "Aeg ja ruum rahvaluules", mis on pühendatud Eesti Rahvaluule Arhiivi vanemteaduri Mall Hiiemäe 70. sünnipäevale. Ettekannetega astuvad üles Mall Hiiemäe kolleegid ja õpilased Eesti Kirjandusmuuseumist, Tartu Ülikoolist, Soome Kirjanduse Seltsist jm. Käsitlemist leiavad valdkonnad, mida Mall on folkloristina rohkemal määral uurinud: kalendritavand, rahvajutud- ja uskumused, looduse ja folkloori seoseid, kohapärimus ja folkloristika historiograafia. Üritust toetab Eesti Kultuurkapital.

Konverentsi kava

Neljapäev, 1. veebruar 2007

10.30 Väljasõit Tartust Eesti Kirjandusmuuseumi eest Riidajale

12.30-14.00

Konverentsi avamine

Taive Särg „Eesti Loomislaulu ja aastaalguse kombestiku võimalikke seoseid“
Aado Lintrop „Hämarikus härjad suured. Jutustamisest ja mõistatamisest kalendri pööriaegadel“

Marju Kõivupuu „Rahvakalender suures linnas“

15.00-17.00

Ulve Pihlik „Taimed eestlaste rahvameditsiinis“

Ants Martin „Mis on inimeses ja sipelgas ühist“

Ilmar Rootsi „Hunt rahvapärimumes: reaalsuse ja fantaasia piiril“

Pille Kippar „Rebase reesõidud. Muinasjutt ATU 158“

17.30-18.30

Madis Arukask „Mõnede surnuitkudes esinevate teemade oletuslikust algupärast“

Ergo-Hart Västriik „19. sajandi rahvaluulekogujad Ingeri laulumaastikke avastamas: reisikirjeldused ja rahvausund“

20.30 Anu ja Triinu Tauli kontsert

Reede, 2. veebruar 2007

9.30-11.00

Ülo Valk „Kohapärimus hinduistlikus rahvausundis“

Mari-Ann Rimmel „Pühakud, võtmehoidjad ja vasarapildujad: katse kaardistada kirikumuuistendeid“

Irma-Riitta Järvinen „Pyhät naiset esikuvina ja mielikuvina: Anna ja Katariina suomalais-karjalaisen kansanperinteen näkökulmasta“

11.30-13.00

Heiki Valk „Muistised ja kohamälu: traditsiooni järjepidevusest ja püsivusest“

Jüri Metsalu „Ajalookitjutuse mõjust kohapärimusele Raikküla näitel“

Reeli Reinaus „Millal saab väljamõeldisest folkloor? Elamus- ja loodusturismist Metsamoori Perepargi ja Pokumaa näitel“

14.00-15.00

Andreas Kalkun „Jakob Ploomi kirjad sõjast. Epistolaarsed praktikad ja isiklik tragöödia“

Merili Metsvahi „Ksenia Mürsepa elu ja tema lugude aegruumiline maastik“
Konverentsi lõpetamine

16.00 Väljasõit Torupillitalust Tartusse

Lähem info: Astrid Tuisik (astrid@folklore.ee, tel 5212457), Ergo-Hart Västriik (ergo@folklore.ee, tel. 55538703), Eda Kalmre (eda@folklore.ee, tel. 5152145)

- - -

■ Postsotsialistlik anekdoot

15. – 16. jaanuaril 2007 toimub Tartus, Vanemuise 42, Eesti Kirjandusmuuseumis rahvusvaheline sümposioon „Postsotsialistlik anekdoot“. Alustatavasse rahvusvahelisse koostööprojekti on kaasatud postsotsialistlike riikide juhtivad humanitaar- ja sotsiaalteadlased. Sümposiooni näol on tegemist sissejuhatava ja teemaderingi tutvustava üritusega, kus käsitletakse kaasaegse – eelkõige poliitilise – anekdoodi sotsiaalse staatuse, sisu ja vormi problemaatikat. Kahel päeval esinevad ettekannetega 9 huumoriuurijat Bulgaariast, Venemaalt, Rumeeniast, Poolast ja Eestist. Sümposiooni töökeeled on inglise ja vene.

Arvo Krikmann, tel +372 53 416 520, kriku@folklore.ee
Liisi Laineste, tel +372 51 37 927, liisi@folklore.ee

Sümposiooni kava:

Esmaspäev, 15. jaanuar

10:00 – 12:00

E. Shmeleva & A. Shmelev (Moscow): Contemporary Russian Jokes: the Evolution of Speech Genre

A. Belousov & M. Lurye (St. Petersburg): Youth humour in Post-Soviet Russia

12:00 – 14:00

L. Laineste (Tartu): Post-Socialism and Political Jokes on Estonian Internet

D. Brzozowska (Warsaw): Jokes in Poland in the period of transition

16:00 – 18:00

D.-E. Popa (Bucharest): Contemporary Political Humour in the Romanian Public Sphere

S. Stanoev (Sofia): Power and Society in Bulgarian Post-Totalitarian Period Joke Telling

Teisipäev, 16. jaanuar

10:00 – 13:00

S. Neklyudov (Moscow): Origin of an anecdote: "The fly, the jabberer" on trial of Soviet leaders

A. Arkhipova (Moscow): Tradition and innovation in jokes on Putin

A. Krikmann (Tartu): Estonians in Contemporary Russian Jokes

- - -

■ Mall Hiimäe 70

2007. aasta alguses tähistas rahvaluuleteadlane ja pärimuskultuuri populariseerija Mall Hiimäe oma 70. sünnipäeva. Selle sündmuse puhul toimus 10. jaanuaril algusega kl 16.15 Eesti Kirjandusmuuseumi saalis pidulik kõnekoosolek.

Koosolekul peab juubilar ettekande "Pajatuste jutustamine: teooriad ja praktikad" ja samas esitletakse tema uusi raamatuid: Eesti Mõtteloo sarjas ilmunud artiklivalimikku "Sõnajalg jaaniöö" ja kommenteeritud tekstiantoloogiat "Päiv ei ole päivale veli. Lõunaeesti kalendripärimus".

Eesti Kirjandusmuuseumi vanemteadur Mall Hiimäe (snd Proodel) on eesti kombestiku ja usundi parimaid asjatundjaid, keda teatakse-tuntakse kõige enam rahvakalendri uurija ja tutvustajana. Tema tegevus folkloristika alal on hõlmanud siiski ka paljusid teisi valdkondi nagu looduse kajastumine rahvaluules, rahvajutt ja jutustamine, kohapärimus, folkloristika ajalugu, jms. Mall Hiimäe kirjatööde arv küünib üle kuuesaja; lisaks sellele on ta Eesti Rahvaluule Arhiivile üle andnud enam kui 20 000 lehekülge kirjanekuid, rohkesti helisalvestusi ja fotosid.

Artiklikogumik "Sõnajalg jaaniöö" pakub läbilõiget Mall Hiimäe kirjutistest aastatel 1971–2005. Raamat on liigendatud neljaks temaatiliseks osaks, mis katavad valdkondi, millega autor on sellel ajal põhjalikumalt tegelenud. Mitmed kogumikus avaldatud tööd on varem ilmunud vaid saksa, inglise või vene keeles ning väljaande

vahendusel saavad need kättesaadavaks ka eestikeelsele lugejale. Raamatu toimetas Siiri Omblar ning andis välja kirjastus Ilmamaa.

Teaduslik antoloogia "Päiv ei ole päivale veli" käsitleb folklooritekste ajaarvamise ja kalendritähtpäevade kohta lõunaeesti kultuuriruumis. Aastaringist lähtuv valik hõlmab nii luterliku kui ka õigeusu kiriku territooriumil tuntud tähtpäevi. Autor on tähtpäevadest kirjutades avanud kalendritavandi ajalisi muutusi ning piirkondlikke erijooni. Raamatus leidub ka sissejuhatav peatükk rahvapärasest ajaarvestamisest. Väljaannet illustreerivad mustvalged ja värvilised fotod, joonised ja levikukaardid. Raamatu kaane kujundas Kärt Summatavet; küljendas Pille Niin. Väljaandmist toetas Eesti Kultuurkapital ja Kultuuriministeerium.

Kõnekoosoleku korraldavad Akadeemiline Rahvaluule Selts ja Eesti Kirjandusmuuseumi Eesti Rahvaluule Arhiiv.

Lähem info: Taive Särg 7377 751; Ergo-Hart Västriik 55538 703

- - -

■ **Ettekandepäev "Oskar Luts 120" Eesti Kirjandusmuuseumis (Vanemuise 42, Tartu) 9. jaanuaril 2007 algusega kell 11.00**

Oskar Lutsust räägivad Jan Kaus, Janika Kronberg, Urmas Tõnisson, Hando Runnel jt. Vaadata saab O. Lutsu käsikirju, mida säilitatakse Eesti Kultuuriloolises Arhiivis.

Ettekandepäev "Oskar Luts 120" Eesti Kirjandusmuuseumis (Vanemuise 42, Tartu) 9. jaanuaril 2007 algusega kell 11.00.

Oskar Lutsust räägivad Jan Kaus, Janika Kronberg, Urmas Tõnisson, Hando Runnel jt. Vaadata saab O. Lutsu käsikirju, mida säilitatakse Eesti Kultuuriloolises Arhiivis.

11.00-12.30

1. Janika Kronberg, Kui...
2. Anne Kesküla, Vene tegelastest ja nende prototüüpidest Oskar Lutsu "Tagahoovis"
3. Jaak Lõhmus, Oskar Lutsu mängufilmistsenaariumist "Joosep Toots" (1926)

13.30-15.30

1. Jan Kaus, Eksistentsialistlik Oskar Luts
2. Urmas Tõnisson, Luts Tuglase nahas - või vastupidi?
3. Liivi Rosenvald ja Külliki Kuusk, Kirjanik Oskar Luts: elu ja kujutluse piiril